

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій
Кафедра фінансів та банківської справи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 О.В. Яріш
«31» травня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	«Фінансова статистика»
освітня програма	«Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
ступінь вищої освіти	молодший бакалавр

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансова статистика» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри фінансів та банківської справи

Протокол від «31» травня 2021 року № 11

Укладач: Тимошенко Оксана Валеріївна, доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» ступеня молодшого бакалавра, к.е.н., доцент

підпис

О. В. Гасій
ініціали, прізвище

« 31 » 05 2021 року

Зміст

робочої програми навчальної дисципліни

	С.
Розділ 1. Опис навчальної дисципліни	4
Розділ 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання	4
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни.....	5
Розділ 4. Тематичний план вивчення навчальної дисципліни ...	7
Розділ 5. Оцінювання результатів навчання	13
Розділ 6. Інформаційні джерела	15
Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни	16

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1. Опис навчальної дисципліни «Фінансова статистика»

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	<i>Пререквізити:</i> «Економічна теорія, мікро- та макроекономіка», «Основи фінансів», «Гроші та грошово-кредитна політика» <i>Постреквізити:</i> «Інвестування», «Податки та соціальне забезпечення», «Міжнародні фінанси», «Публічні фінанси»	
Мова викладання	Українська	
Статус дисципліни	обов'язкова	
Курс/семестр вивчення	2 / 3	
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів	3 / 2	
Денна форма навчання:		
Кількість годин: 90 год– загальна кількість: 2 семестр –90 год.		
- лекції: 16 год.		
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 20 год.		
- самостійна робота: 54 год.		
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): екзамен		
Заочна форма навчання		
Кількість годин: 90 год– загальна кількість: 2 семестр –90 год.		
- лекції: 2 семестр – 4 год.		
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 2 семестр – 2 год.		
- самостійна робота: 2 семестр –84 год.		
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): 2 семестр –екзамен		

Розділ 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання

Метою навчальної дисципліни «Фінансова статистика» є формування теоретичних знань та практичних навичок методики використання статистичного інструментарію для оцінки економічних явищ і процесів у фінансовій системі.

Таблиця 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання, які забезпечує навчальна дисципліна

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПР05. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.</p> <p>ПР08. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.</p> <p>ПР11. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.</p> <p>ПР14. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p>	<p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>СК05. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p>

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ СТАТИСТИКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НА РІВНІ МІЖНАРОДНИХ І ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ

Тема 1. Теоретичні основи фінансової статистики

Фінансова статистика як галузь економічної статистики. Фінансова сфера економіки як об'єкт вивчення фінансової статистики. Специфіка предмету і методу фінансової статистики. Основні завдання фінансової статистики. Система показників окремих галузей фінансової статистики. Організація фінансової статистики. Державна служба статистики України, її завдання та функції. Вимоги до статистичної звітності.

Тема 2. Основи фінансово-економічних розрахунків

Сутність фінансово-економічних розрахунків та їх значення для кількісного аналізу фінансових операцій. Час як фактор вартості у фінансових розрахунках. Завдання фінансово-економічних розрахунків. Сутність та види відсотків й відсоткових ставок, завдання їх статистичного вивчення. Прості та складні відсотки. Нарощення за простими та складними відсотками. Дисконтування. Поняття еквівалентності відсоткових ставок. Статистичний аналіз динаміки рівня відсоткових ставок. Фінансові потоки, їх значення та характеристика.

Тема 3. Статистика грошового обігу

Предмет, мета та завдання статистики грошового обігу. Показники статистики грошей та їх функціональна характеристика. Вивчення методів розрахунку грошової маси та грошової бази. Вимірювання впливу окремих факторів при вивченні динаміки грошової маси. Визначення ролі обігу грошової маси для прийняття важливих рішень з економічного розвитку. Статистичне визначення загальної маси грошей в обігу. Статистичний аналіз грошового мультиплікатора. Аналіз показників швидкості обігу грошової маси. Прогнозні розрахунки грошової маси.

Тема 4. Статистика міжнародних та державних фінансів

Зміст, мета, основні завдання та структура статистики зовнішньоекономічної діяльності. Сутність, об'єкт та предмет статистики зовнішньої торгівлі. Групи показників, що використовуються для оцінки стану та розвитку зовнішньої торгівлі країни, методика їх розрахунку. Методика оцінки рівня міжнародної фінансової інтеграції країни. Сутність, значення та завдання статистики державних фінансів. Основні завдання та об'єкти статистичного вивчення державного бюджету. Інформаційні джерела для статистики державного бюджету. Основні показники статистики державного бюджету, їх сутність та методика розрахунку.

МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ СТАТИСТИКИ СФЕР ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 5. Статистика банківської діяльності

Зміст, мета та основні завдання статистики банківської діяльності. Статистичне вивчення стану та розвитку банківської системи. Показники стану та розвитку банківської системи. Статистичний аналіз банківської діяльності. Статистичне вивчення кредитних операцій. Система показників статистики кредиту. Статистичне вивчення обсягу, складу й динаміки кредитних вкладень і кредитних ресурсів. Показники статистичного аналізу, що застосовуються кредитними організаціями для визначення рівня кредитоспроможності позичальника.

Тема 6. Статистика страхування

Сутність, функції страхування та завдання його статистичного вивчення. Система показників статистики страхування. Середні та відносні показники інтенсивності страхової справи. Показник збитковості страхової суми, його значення та методи обчислення. Показники тарифної ставки. Методика побудови тарифних платежів. Система показників фінансового стану страхової компанії. Система показників оцінки страхового портфеля. Система показників інвестування коштів страхової компанії. Статистичний аналіз ефективності страхової діяльності.

Тема 7. Статистика ринку цінних паперів

Предмет і завдання статистики ринку цінних паперів. Інформаційне забезпечення статистики ринку цінних паперів. Статистика емітентів. Обсяг і структура емісії (за видами цінних паперів). Статистика інвесторів. Обсяг і структура активів (за видами цінних паперів). Система показників статистики цінних паперів. Статистичні методи оцінки вартості цінних паперів. Основні підходи до оцінки прибутковості цінних паперів. Статистичні методи визначення ризику інвестицій в цінні папери.

Тема 8. Статистика фінансів підприємств

Сутність, предмет і завдання статистики фінансів підприємств. Система статистичних показників фінансового стану підприємств. Показники оцінки майнового стану. Порядок розрахунку показників ліквідності та платоспроможності. Показники оцінки фінансової стійкості та стабільності. Основні показники ділової активності, їх сутність та методика визначення. Статистичний аналіз фінансових результатів діяльності підприємств. Показники прибутковості та рентабельності підприємств, порядок їх розрахунку. Статистичне вивчення впливу факторів на прибуток та рентабельність підприємств.

Розділ 4. Тематичний план вивчення навчальної дисципліни

Таблиця 3. Тематичний план навчальної дисципліни «Фінансова статистика» для студентів денної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. «Теоретичні основи фінансової статистики та особливості її організації на рівні міжнародних і державних фінансів»					
<p>Тема 1. «Теоретичні основи фінансової статистики» Лекція 1</p> <p>1. Поняття, предмет і завдання фінансової статистики. 2. Система показників та особливості методології фінансової статистики. 3. Організація фінансової статистики</p>	2	<p>Тема 1. «Теоретичні основи фінансової статистики» Практичне заняття 1 «Теоретичні основи фінансової статистики»</p> <p>1. Підходи до класифікації сучасної статистичної науки і статистичної діяльності. 2. Предмет і об'єкт фінансової статистики. Особливості предмету фінансової статистики. 3. Завдання та функції фінансової статистики. Які завдання стоять перед сучасною фінансовою статистикою в Україні? 4. Види та роль узагальнюючих фінансових показників. 5. Міжнародні стандарти з фінансової статистики, їх роль та використання у вітчизняній статистичній практиці. 6. Роль служб і агенцій фінансової інформації, консалтингових компаній та рейтингових агенцій у формуванні інформаційної бази фінансової статистики. 7. Роль Державної служби статистики України, Національного банку України та Міністерства фінансів України в організації фінансової статистики в Україні.</p>	2	<p>Тема 1. «Теоретичні основи фінансової статистики»</p> <p>1. Вивчення питань, винесених на самостійне опрацювання: - становлення та розвиток фінансової статистики як науки у світі та Україні; - взаємозв'язок фінансової статистики із іншими галузевими статистиками та іншими науками. 2. Підготувати доповіді на теми: «Місце статистики фінансів у єдиній інформаційній системі обліку і звітності України» «Роль Національного банку України в організаційному забезпеченні грошово-кредитної статистики»</p>	6
<p>Тема 2. «Основи фінансово-економічних розрахунків» Лекція 2</p> <p>1. Значення та завдання фінансово-економічних розрахунків. 2. Відсоток як категорія фінансово-економічних розрахунків, його сутність та різновиди. 3. Розрахунки при нарахуванні простих відсотків. 4. Розрахунки при нарахуванні складних відсотків. 5. Еквівалентність відсоткових ставок. Середня відсоткова ставка.</p>	2	<p>Тема 2. «Основи фінансово-економічних розрахунків» Практичне заняття 2</p> <p>1. Значення та завдання фінансово-економічних розрахунків. 2. Відсоток як категорія фінансово-економічних розрахунків, його сутність та різновиди. 3. Розрахунки при нарахуванні простих відсотків. 4. Розрахунки при нарахуванні складних відсотків. 5. Еквівалентність відсоткових ставок. Середня відсоткова ставка.</p>	2	<p>Тема 2. «Основи фінансово-економічних розрахунків»</p> <p>1. Вивчення питань, винесених на самостійне опрацювання: - основні причини зміни вартості грошей у часі; - характеристика основних категорій фінансових розрахунків; - сутність та види інфляції. Як розраховують вартість грошей з урахуванням фактора інфляції? 2. Підготувати доповіді на теми: «Причини та наслідки інфляції в Україні» «Аргументація необхідності статистичного вивчення інфляційних процесів» «Фактори інфляції в розвинутих країнах та їх статистичне оцінювання».</p>	7

<p>Тема 3. «Статистика грошового обігу» Лекція 3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет та завдання статистики грошового обігу. 2. Система показників статистики грошового обігу. 3. Статистичний аналіз грошового обігу. 	2	<p>Тема 3. «Статистика грошового обігу» Практичне заняття 3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-економічна сутність грошового обігу. 2. Основні завдання статистики грошового обігу. 3. Порядок визначення маси грошей, що необхідна для обігу. 4. Показники грошового обігу. 5. Сутність і склад грошових агрегатів. 6. Методи аналізу швидкості обігу грошової маси. 7. Відмінність номінальної і реальної грошової маси. 8. Порядок визначення середньої купюрності банкнот та купюрної структури грошової маси. 9. Методи аналізу динаміки купюрного складу грошей. 	2	<p>Тема 3. «Статистика грошового обігу»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення питань, винесених на самостійне опрацювання: <ul style="list-style-type: none"> - основи сучасної теорії грошового обігу; - використання балансового методу у статистичному аналізі грошового обігу; - статистичні методи прогнозування монетарних показників. 2. Підготувати доповіді на тему: «Управління золотовалютними резервами України» «Структура та особливості золотовалютних резервів розвинених країн» 	6
<p>Тема 4. «Статистика міжнародних та державних фінансів» Лекція 4</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання статистики державних фінансів. 2. Зміст, мета та основні завдання вивчення статистики державного бюджету. 3. Статистичне вивчення показників державного бюджету. 4. Міжнародна статистика фінансів: статистика платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції. 	2	<p>Тема 4. «Статистика міжнародних та державних фінансів» Практичне заняття 4 «Статистика державних фінансів»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність державних фінансів та їх структура. 2. Предмет та об'єкт вивчення статистики державних фінансів. 3. Основні показники статистики державного бюджету. 4. Чим відрізняються міжнародні класифікації податкових платежів в системі статистики державних фінансів та системі національних рахунків? 5. Сутність статистичних методів аналізу державного бюджету. <p>Практичне заняття 5 «Статистика міжнародних фінансів»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і основні методологічні засади побудови платіжного балансу. 2. Стандартні компоненти платіжного балансу України. Види операцій кожної компоненти. 3. Правила відображення операцій в платіжному балансі. 4. Характеристика статистичних методів аналізу платіжного балансу. 5. Баланс міжнародної інвестиційної позиції та чиста (інвестиційна) позиція країни по міжнародних інвестиціях. 	4	<p>Тема 4. «Статистика міжнародних та державних фінансів»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення питань, винесених на самостійне опрацювання: <ul style="list-style-type: none"> - необхідність та значення бюджетного обліку та звітності у процесі виконання бюджету; - бюджетна класифікація, її склад та особливості використання в практиці бюджетної статистики; - необхідність прогнозування показників бюджету та його методи; - гармонізована система опису та кодування товарів, її створення, розвиток і практичне значення; - статистичне вивчення факторів, що впливають на формування валютного курсу 2. Підготувати доповіді на тему: «Статистичні методи визначення рівня бюджетної централізації та децентралізації в країні» «Проблема статистичного вивчення бюджетної та боргової безпеки» «Теорія паритету купівельної спроможності та її розвиток» «Поріг статистичного вивчення у зовнішній торгівлі товарами: досвід країн світу та вітчизняна практика» 	7
Модуль 2. Організаційні засади статистики сфер фінансової діяльності					
<p>Тема 5. «Статистика банківської діяльності» Лекція 5</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет та завдання банківської статистики. 2. Інформаційна база банківської статистики. 3. Система макроекономічних показників банківської статистики. 4. Статистичний аналіз банківської діяльності. 	2	<p>Тема 5. «Статистика банківської діяльності» Практичне заняття 6 «Статистика банківської діяльності»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття банківська статистика. Предмет та об'єкт цієї галузевої статистики. 2. Основні функції банків, складові їх кредитної та інвестиційної діяльності. 3. Види фінансово-посередницької діяльності, порядок їх групування за видами фінансових установ. 4. Завдання та інформація банківської статистики. 5. Макроекономічні показники банківської статистики. 	4	<p>Тема 5. «Статистика банківської діяльності»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення питань, винесених на самостійне опрацювання: <ul style="list-style-type: none"> - рейтингові оцінки діяльності банків: методологія, інструментарій, зарубіжний та вітчизняний досвід; - використання статистичного інструментарію в оцінюванні банківських ризиків. - статистичні методи в оцінюванні фінансового стану та надійності банку; - статистичне вивчення обіговості короткострокового кредиту; - використання індексного методу у вивченні кредитних операцій банку; 	7

		<p align="center">Практичне заняття 7 «Статистика кредиту»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Статистичне вивчення проценту за кредит. Сутність кредиту та завдання його статистичного вивчення. 2. Кредитні відносини та ознаки групування кредитів. 3. Показники статистики кредитування та напрямки статистичного вивчення кредитних вкладень та кредитних ресурсів. 4. Характеристика методики статистичного аналізу оборотності кредитної маси. Сутність економічного змісту індексів швидкості та часу обороту позик. Методи визначення тривалості та кількості оборотів кредиту. Індексний метод статистичного аналізу оборотності кредиту. Показники використання кредиту. Сутність індексного методу статистичного аналізу ефективності використання кредиту. 		<ul style="list-style-type: none"> - статистичне вивчення виданих, погашених та прострочених кредитів. 2. Підготувати доповіді на тему «Розвиток науково-методичних підходів щодо оцінювання розвитку банківської системи». «Статистичний інструментарій оцінювання впливу діяльності банків на функціонування реального сектору економіки та економічне зростання» «Зарубіжний досвід оцінювання ефективності діяльності центрального банку країни» 	
<p align="center">Тема 6. «Статистика страхування» Лекція 6</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, функції страхування та завдання його статистичного вивчення. 2. Показники страхової статистики. 3. Статистичний аналіз фінансового стану страхових компаній. 	2	<p align="center">Тема 6. «Статистика страхування» Практичне заняття 8</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та функції страхування. 2. Види страхової діяльності та класифікаційні ознаки страхування. 3. Показники статистики страхування, їх характеристика. 4. Сутність страхового тарифу. Різниця між нетто- та брутто-ставкою, надбавка в брутто-ставці і її значення. 5. Порядок розрахунку нетто-ставки у особистому страхуванні. 6. Порядок розрахунку нетто-ставки у майновому страхуванні. 	2	<p align="center">Тема 6. «Статистика страхування»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення питань, винесених на самостійне опрацювання: <ul style="list-style-type: none"> - інформаційне забезпечення статистики небанківських фінансових посередників; - статистичний інструментарій оцінювання ролі небанківських фінансових посередників у забезпеченні економічного зростання; - статистичні методи у визначенні платоспроможності страховиків; - специфіка розрахунку тарифних ставок за видами страхування. 2. Підготувати доповіді на тему «Статистичне вивчення впливу небанківських фінансових посередників на ринок капіталу та інвестиційну активність в країні» 3. «Визначення рейтингу надійності страхових компаній: зарубіжний та вітчизняний досвід» 	7
<p align="center">Тема 7. «Статистика ринку цінних паперів» Лекція 7</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття ринку цінних паперів, предмет і завдання його статистичного вивчення. 2. Методи оцінювання вартості цінних паперів та розрахунок їх прибутковості. 3. Статистична оцінка ефективності реальних інвестицій 	2	<p align="center">Тема 7. «Статистика ринку цінних паперів» Практичне заняття 9</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність ринку цінних паперів. Види цінних паперів та їх економічний зміст. 2. Групи показників статистики цінних паперів та їх характеристика. Джерела статистичної інформації ринку цінних паперів. 3. Сутність методики розрахунку вартості окремих видів цінних паперів. Методи розрахунку дохідності цінних паперів. 4. Система показників інвестиційної привабливості регіонів. Сутність і методи статистичної оцінки інвестиційної привабливості. 5. Статистична оцінка ефективності реальних інвестицій. Факторний аналіз динаміки капіталомісткості продукції шляхом використання індексного методу. 	2	<p align="center">Тема 7. «Статистика ринку цінних паперів»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення питань, винесених на самостійне опрацювання: <ul style="list-style-type: none"> - інформаційне забезпечення статистики фондового ринку в Україні; - характеристика українських фондових індексів; - світові фондові індекси, порядок їх визначення; - статистичний інструментарій визначення рейтингу цінних паперів: практика світових та вітчизняних рейтингових агенцій. 2. Підготувати доповіді на тему «Значення статистики ринку цінних паперів для прийняття інвестиційних рішень» 3. «Напрями удосконалення та розвитку методології обчислення фондових індексів» 	7

<p>Тема 8. «Статистика фінансів підприємств» Лекція 8</p> <p>1. Сутність, предмет і завдання статистики фінансів підприємств. 2. Система статистичних показників фінансового стану підприємств. 3. Статистичне вивчення факторного аналізу прибутку.</p>	2	<p>Тема 8. «Статистика фінансів підприємств» Практичне заняття 10</p> <p>1. Сутність, функції фінансів підприємств та принципи, на яких базується організація фінансів підприємств. 2. Предмет та основні завдання статистики фінансів підприємств. 3. Основні напрями вивчення фінансового стану підприємства та інформаційні джерела статистики фінансів підприємств. 4. Характеристика та порядок розрахунку основних показників оцінки майнового стану підприємства. 5. Характеристика та порядок розрахунку основних показників ліквідності та платоспроможності. 6. Характеристика та порядок розрахунку основних показників фінансової стійкості та стабільності. 7. Види прибутку підприємства, їх характеристика. Показники прибутковості підприємства. Фактори, що впливають на величину прибутку підприємства від реалізації продукції.</p>	2	<p>Тема 8. «Статистика фінансів підприємств» 1. Вивчення питань, винесених на самостійне опрацювання: – сутність та склад витрат виробництва і витрат обігу; – індексний аналіз середнього рівня витрат обігу у торгівлі; – статистичні показники доходів і рентабельності, їх взаємозв'язок; – інформаційна база статистики фінансового стану підприємств; – показники фінансового стану підприємств на макrorівні. 2. Виконати та захистити індивідуальне розрахунково-аналітичне завдання за темою</p>	7
Всього, годин	16		20		54

Таблиця 4. Тематичний план навчальної дисципліни «Фінансова статистика» для студентів заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Модуль 1. «Теоретичні основи фінансової статистики та особливості її організації на рівні міжнародних і державних фінансів»					
<p>Тема 1. «Теоретичні основи фінансової статистики»</p> <p>1. Поняття, предмет і завдання фінансової статистики. 2. Система показників та особливості методології фінансової статистики. 3. Організація фінансової статистики</p>				<p>Тема 1. «Теоретичні основи фінансової статистики»</p> <p>1. Вивчення питань, винесених на самостійне опрацювання: - становлення та розвиток фінансової статистики як науки у світі та Україні; - взаємозв'язок фінансової статистики із іншими галузевими статистиками та іншими науками. 2. Підготувати доповіді на теми: «Місце статистики фінансів у єдиній інформаційній системі обліку і звітності України» «Роль Національного банку України в організаційному забезпеченні грошово-кредитної статистики»</p>	10

<p>Тема 2. «Основи фінансово-економічних розрахунків» Лекція 1</p> <p>1.Значення та завдання фінансово-економічних розрахунків. 2.Відсоток як категорія фінансово-економічних розрахунків, його сутність та різновиди. 3.Розрахунки при нарахуванні простих відсотків. 4.Розрахунки при нарахуванні складних відсотків. 5.Еквівалентність відсоткових ставок. Середня відсоткова ставка.</p>	2			<p>Тема 2. «Основи фінансово-економічних розрахунків»</p> <p>1.Вивчення питань, винесених на самостійне опрацювання: - джерела виникнення системи національних рахунків; - сутність та значення показників системи національних рахунків; - політекономічні концепції побудови системи національних рахунків</p> <p>2.Підготувати доповіді на теми: –«Історія виникнення системи національних рахунків». – «Порівняльна характеристика системи національних рахунків 1953р., 1968 р.. 1993 р. та 2008 р.»</p>	10
<p>Тема 3. «Статистика грошового обігу»</p> <p>1. Предмет та завдання статистики грошового обігу. 2. Система показників статистики грошового обігу. 3. Статистичний аналіз грошового обігу.</p>				<p>Тема 3. «Статистика грошового обігу»</p> <p>1.Вивчення питань, винесених на самостійне опрацювання: - основи сучасної теорії грошового обігу; - використання балансового методу у статистичному аналізі грошового обігу; - статистичні методи прогнозування монетарних показників.</p> <p>2. Підготувати доповіді на тему: «Управління золотовалютними резервами України» «Структура та особливості золотовалютних резервів розвинених країн»</p>	10
<p>Тема 4. «Статистика міжнародних та державних фінансів»</p> <p>1. Предмет і завдання статистики державних фінансів. 2. Зміст, мета та основні завдання вивчення статистики державного бюджету. 3. Статистичне вивчення показників державного бюджету. 4. Міжнародна статистика фінансів: статистика платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції.</p>				<p>Тема 4. «Статистика міжнародних та державних фінансів»</p> <p>1.Вивчення питань, винесених на самостійне опрацювання: - необхідність та значення бюджетного обліку та звітності у процесі виконання бюджету; - бюджетна класифікація, її склад та особливості використання в практиці бюджетної статистики; - необхідність прогнозування показників бюджету та його методи; - гармонізована система опису та кодування товарів, її створення, розвиток і практичне значення; - статистичне вивчення факторів, що впливають на формування валютного курсу</p> <p>2. Підготувати доповіді на тему: «Статистичні методи визначення рівня бюджетної централізації та децентралізації в країні» – «Проблема статистичного вивчення бюджетної та боргової безпеки» – «Теорія паритету купівельної спроможності та її розвиток» — «Поріг статистичного вивчення у зовнішній торгівлі товарами: досвід країн світу та вітчизняна практика»</p>	10
Модуль 2. Організаційні засади статистики сфер фінансової діяльності					
<p>Тема 5. «Статистика банківської діяльності» Лекція 2</p> <p>1. Предмет та завдання банківської статистики. 2. Інформаційна база банківської статистики. 3. Система макроекономічних показників банківської статистики. 4. Статистичний аналіз банківської діяльності.</p>	2			<p>Тема 5. «Статистика банківської діяльності»</p> <p>1.Вивчення питань, винесених на самостійне опрацювання: - рейтингові оцінки діяльності банків: методологія, інструментарій, зарубіжний та вітчизняний досвід; - статистичні методи в оцінюванні фінансового стану та надійності банку; - статистичне вивчення обіговості короткострокового кредиту; - використання індексного методу у вивченні кредитних операцій банку; - статистичне вивчення виданих, погашених та прострочених кредитів.</p> <p>2.Підготувати доповіді на тему «Розвиток науково-методичних підходів щодо оцінювання розвитку банківської системи». «Статистичний інструментарій оцінювання впливу діяльності банків на функціонування реального сектору економіки та економічне зростання» «Зарубіжний досвід оцінювання ефективності діяльності центрального банку країни»</p>	11

<p>Тема 6. «Статистика страхування»</p> <p>1. Сутність, функції страхування та завдання його статистичного вивчення.</p> <p>2. Показники страхової статистики.</p> <p>4. Статистичний аналіз фінансового стану страхових компаній.</p>				<p>Тема 6. «Статистика страхування»</p> <p>1. Вивчення питань, винесених на самостійне опрацювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інформаційне забезпечення статистики небанківських фінансових посередників; - статистичний інструментарій оцінювання ролі небанківських фінансових посередників у забезпеченні економічного зростання; - статистичні методи у визначенні платоспроможності страховиків; - специфіка розрахунку тарифних ставок за видами страхування. <p>2. Підготувати доповіді на тему «Статистичне вивчення впливу небанківських фінансових посередників на ринок капіталу та інвестиційну активність в країні» «Визначення рейтингу надійності страхових компаній: зарубіжний та вітчизняний досвід»</p>	11
<p>Тема 7. «Статистика ринку цінних паперів»</p> <p>1. Поняття ринку цінних паперів, предмет і завдання його статистичного вивчення.</p> <p>2. Методи оцінювання вартості цінних паперів та розрахунок їх прибутковості.</p> <p>3. Статистична оцінка ефективності реальних інвестицій</p>				<p>Тема 7. «Статистика ринку цінних паперів»</p> <p>1. Вивчення питань, винесених на самостійне опрацювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інформаційне забезпечення статистики фондового ринку в Україні; - характеристика українських фондових індексів; - світові фондові індекси, порядок їх визначення; - статистичний інструментарій визначення рейтингу цінних паперів: практика світових та вітчизняних рейтингових агенцій. <p>2. Підготувати доповіді на тему «Значення статистики ринку цінних паперів для прийняття інвестиційних рішень» «Напрями удосконалення та розвитку методології обчислення фондових індексів»</p>	11
<p>Тема 8. «Статистика фінансів підприємств»</p> <p>1. Сутність, предмет і завдання статистики фінансів підприємств.</p> <p>2. Система статистичних показників фінансового стану підприємств.</p> <p>3. Статистичне вивчення факторного аналізу прибутку.</p>		<p>Тема 8. «Статистика фінансів підприємств»</p> <p>Практичне заняття 1</p> <p>1. Сутність, функції фінансів підприємств та принципи, на яких базується організація фінансів підприємств.</p> <p>2. Предмет та основні завдання статистики фінансів підприємств.</p> <p>3. Основні напрями вивчення фінансового стану підприємства та інформаційні джерела статистики фінансів підприємств.</p> <p>4. Характеристика та порядок розрахунку основних показників оцінки майнового стану підприємства.</p> <p>5. Характеристика та порядок розрахунку основних показників ліквідності та платоспроможності.</p> <p>6. Характеристика та порядок розрахунку основних показників фінансової стійкості та стабільності.</p> <p>7. Види прибутку підприємства, їх характеристика. Показники прибутковості підприємства. Фактори, що впливають на величину прибутку підприємства від реалізації продукції.</p>	2	<p>Тема 8. «Статистика фінансів підприємств»</p> <p>1. Вивчення питань, винесених на самостійне опрацювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сутність та склад витрат виробництва і витрат обігу; - індексний аналіз середнього рівня витрат обігу у торгівлі; - статистичні показники доходів і рентабельності, їх взаємозв'язок; - інформаційна база статистики фінансового стану підприємств; - показники фінансового стану підприємств на макрорівні. <p>2. Виконати та захистити індивідуальне розрахунково-аналітичне завдання за темою</p>	11
<p>Всього, годин</p>	4		2		84

Розділ 5. Оцінювання результатів навчання

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом навчальної дисципліни «Фінансова статистика».

До основних видів самостійної роботи під час вивчення навчальної дисципліни слід віднести: підготовку до лекційних занять шляхом опанування окремих програмних питань, що передбачені для самостійного вивчення; підготовку до практичних занять шляхом виконання усного та письмового домашнього завдання; здійснення самоконтролю своїх знань за допомогою складання навчальних тестів або проходження тестування в дистанційному курсі з навчальної дисципліни; підготовка реферативної доповіді; підготовка до модульної контрольної роботи; додаткове опрацювання літератури, законодавчих і нормативних документів та інтернет-джерел.

До основних засобів контролю виконання видів і форм самостійної роботи відносимо: перевірка конспектів; усне опитування; перевірка виконання завдань на практичних заняттях та правильності рішення домашніх завдань; тестування; бліц-опитування; підготовку рефератів; виконання індивідуальних завдань; захист тем під час практичних занять; перевірка модульної контрольної роботи.

З метою поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці, підвищення рівня успішності студентів, які з тих чи інших причин потребують додаткової допомоги викладача при підготовці до складання поточного чи підсумкового контролю, при виконанні індивідуальних завдань з дисципліни науково-педагогічні працівники кафедри надають студентам консультації.

Для інтенсифікації освітнього процесу при викладанні навчальної дисципліни «Фінансова статистика» передбачено використання наступних активних методів навчання:

1. Для активізації пізнавальної діяльності студентів в обов'язковому порядку при викладанні лекційного матеріалу використовуються презентації.

2. Використання інноваційних технологій при проведенні практичних занять: тестування, застосування інтерактивних методик проведення занять, використання глобальної мережі Internet, елементів дистанційної освіти.

3. Стимулювання науково-дослідної роботи студентів шляхом підготовки рефератів та залучення їх до участі у науково-практичних конференціях.

Розподіл видів занять з дисципліни «Фінансова статистика» регламентується навчальним і робочим планами. Оцінювання знань студентів з дисципліни здійснюється на основі результатів поточного модульного та підсумкового контролю у формі екзамену.

Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях протягом семестру і має на меті перевірку рівня підготовленості студента при виконанні конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю є: відвідування лекцій, семінарських занять і активність роботи протягом семестру; результати виконання модульних контрольних робіт; підготовка та захист індивідуальних навчально-дослідних та теоретично-аналітичних завдань; участь у наукових конференціях.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння програмного матеріалу, умінь самостійно опрацьовувати наукову літературу, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал.

Формами контролю є оцінювання виступів з доповідями, перевірка виконання розрахункових та творчих завдань, тестовий контроль, комп'ютерне тестування, понятійні диктанти та бліц-опитування.

Поточна успішність студентів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюються за допомогою національної шкали оцінок.

Робочим навчальним планом при вивченні матеріалу навчальної дисципліни «Фінансова статистика» для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» передбачено виконання двох поточних модульних робіт.

Підсумкове оцінювання з навчальної дисципліни «Фінансова статистика» здійснюється у формі екзамену. Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається за середньозваженою оцінкою, виходячи із загальної оцінки за поточний модульний контроль і оцінки за здачу екзамену (табл.5).

Таблиця 5 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1–4): - відвідування занять (9 x 0,2б. = 1,8 балів); - захист домашнього та індивідуального розрахунково-аналітичного завдання (5 x 2б. = 10 балів); - обговорення матеріалу семінарських занять (5 x 0,5б. = 2,5 балів); - виконання навчальних завдань (5 x 0,5б. = 2,5 балів); - доповнення на занятті 0,2 бали; - підготовка доповіді (реферату) та їх обговорення (3 бали); - поточна модульна робота (10 балів)	30
Модуль 2 (теми 5–8): - відвідування занять (9 x 0,2б. = 1,8 балів); - захист домашнього та індивідуального розрахунково-аналітичного завдання (5 x 2б. = 10 балів); - обговорення матеріалу семінарських занять (5 x 0,5б. = 2,5 балів); - виконання навчальних завдань (5 x 0,5б. = 2,5 балів); - доповнення на занятті 0,2 бали; - підготовка доповіді (реферату) та їх обговорення (3 бали); - поточна модульна робота (10 балів)	30
Поточне оцінювання	60
Екзамен	40
Разом	100

Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів. Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання до національної шкали та шкали ECTS здійснюється у такому порядку (табл. 6).

Таблиця 6. Шкала оцінювання знань студентів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Студент, який за результатами вивчення дисципліни набрав 34 бала і менше, вивчає дисципліну повторно за додатковою оплатою.

З метою мотивації студентів до активного та якісного виконання усіх видів навчальної роботи протягом семестру до загальної підсумкової оцінки можуть бути додані бали – коефіцієнт мотивації (до 10 % від загальної підсумкової оцінки). Мотивація студентів застосовується за умови виконання ними всіх видів навчальної роботи, які передбачені робочим навчальним планом підготовки студентів і робочою навчальною програмою з навчальної дисципліни незалежно від результатів виконання.

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні джерела

1. Кремень В. М. Фінансова статистика : навчальний посібник (гриф МОН України) / В. М. Кремень, О. І. Кремень. – К. : Центр навчальної літератури, 2014. – 368 с.
2. Назарова О. Ю. Статистика фінансів: Навчально-методичний посібник / О. Ю. Назарова, О. А. Чуприна. – Х.: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2015. – 123 с.
3. Горкавий В. К. Статистика : Підручник. Третє вид., переробл. і доповн. / В. К. Горкавий. Київ: Алерта, 2020. 644 с.
4. Краєвський В. М. Фінансова статистика : навчальний посібник / В. М. Краєвський, Н. В. Параниця, Я. О. Остапенко. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. – 308 с.

Додаткові :

5. Банківська статистика : навч. посібник / уклад. І. В. Белова. - Суми : Університетська книга, 2014. - 431 с.
6. Галицька Е. В. Фінансова статистика: навчальний посібник / Е. В. Галицька, Н. В. Ковтун. – К. : Кондор, 2008. – 440 с.
7. Лутчин Н. П. Статистика фінансів: Навчальний посібник/ Лутчин Н. П., Миронюк А. К. – 2-ге вид., випр. і доп. – Львів: Новий світ-2000, 2006. – 324 с.
8. Мальчик М. В. Фінансова статистика: навчальний посібник/ М. В. Мальчик, С. І. Малашко, А. І. Пелех. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 184 с.
9. Маслій В. В. Фінансова статистика: навчальний посібник / В. В. Маслій. – Тернопіль : Карт-бланш, 2007. 298 с.
10. Моторин Р. М. Система національних рахунків: навчальний посібник / Р. М. Моторин, Т. М. Моторина; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. – К.: КНЕУ, 2001. – 336 с.
11. Фінансова статистика (з основами теорії статистики) : Підручник/ А. В. Головач, В. Б. Захожай, Н. А. Головач, А. А. Шустіков. – К.: МАУП, 2005. – 496 с.
12. Фінансова статистика : навч. посібник / О. Є. Лугінін, В. М. Фомішина та ін. - Львів : Новий світ-2000, 2011. - 360 с.
13. Фінансово-банківська статистика: навчальний посібник/ П. Г. Вашків [та ін.]. – К.: Либідь, 2007. – 512 с.
14. Цветкова Л. А. Статистика финансов с основами экономической статистики : учеб.-метод. пособие / Л. А. Цветкова. – Полтава : ПУЭТ, 2012. – 208 с.

Електронні ресурси

15. Про державну статистику [Електронний ресурс]: Закон України від 17.09.1992 № 2614-ХІІ [зі змін. та доп.]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12#Text>. – Назва з екрана.
  16. Про затвердження Положення про Державну службу статистики України [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.2014 № 481 [зі змін. та доп.]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481-2014-%D0%BF#Text> – Назва з екрана.
  17. Про затвердження Програми розвитку державної статистики до 2023 року [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.02.2019 № 222 [зі змін. та доп.]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-2019-%D0%BF#Text> – Назва з екрана.
  18. Про інформацію [Електронний ресурс]: Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ [зі змін. та доп.]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>. – Назва з екрана.
-

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки вивчення навчальної дисципліни «Фінансова статистика» передбачає:

1) виконання практичних завдань за окремими темами дисципліни з використанням автоматизації доступу до баз даних і знань, а також розв'язання конкретних професійних завдань. Практичні завдання зроблено у середовищі MS Office (MSWord, MSeXcel, MSAccess, MSPowerPoint), MSFrontPage, VBA, що прості у використанні, мають зручний інтерфейс користувача. Результати виводяться на екран монітору, у разі необхідності - на принтер у вигляді тексту, таблиць тощо.

2) здійснення тестового контролю знань студентів за допомогою програмного засобу «OpenTest2.0». Тестування проводиться під час проведення занять (поточний контроль) і під час підсумкового контролю знань.